

ΠΕΡΙ ΠΡΩΩΡΟΥ ΤΑΦΗΣ.

Τὸ ἐπόμενον συμβεβηκὸς διηγεῖται Ἀγγλαμερικανή τις.—Ἡ ὀλεθρία λοιμικὴ νόσος, ἡ κοινῶς λεγομένη κίτρινος πυρετὸς, ἐμάστισε φοβερῶς τὴν πόλιν τῆς Ἀμερικῆς Βοστώνα περὶ τὰ τέλη τῆς δεκάτης ογδόης ἑκατονταετηρίδος. Τοσοῦτος φόβος ἐκυρίευσεν τὸ δημόσιον, ὥστε γυναῖκες παρήτησαν τοὺς ψυχρὸν βαρύνοντας συζύγους των, καὶ μητέρες τὰ τέκνα των, εἰς ἀποφυγὴν τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου. Αἱ ἐπικηδεῖοι τελεταὶ γενικῶς ἐγκατελείποντο. Αἱ εἰς πᾶν μέρος τῆς πόλεως στελλόμεναι νεκροφόροι ἄμαξαι ἦσαν διατεταγμέναι εἰς τρόπον, ὥστε νὰ διαβαίνωσιν ἐκαστὴν ὁδὸν καθ' ἡμίσειαν ὥραν. Εἰς ἑκαστον δὲ οἶκον, ὅπου ἐγνώριζον ὅτι περιείχετο θῦμα τοῦ πυρετοῦ, ἐσήμαινον κώδωνα, καὶ ἔκραζον, « Ἐκβάλετε τοὺς νεκροὺς σας! » Ὅτε δ' ἐξήγοντο ἄψυχοι κορμοὶ, περιετυλίσσοντο εἰς πισσωμένας σινδόνας, ἐπιτίθεντο εἰς τὴν ἄμαξαν, καὶ μετεφέροντο εἰς τὸ κοιμητήριον, χωρὶς τινος παρακολουθοῦντος συγγενοῦς. Τῷ ὄντι, οἱ συγγενεῖς ὡς ἐπιτοπλείστον ἔφευγον κατὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τῆς θανατηφόρου ἀσθενείας.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν, ὅσους ὁ λοιμὸς προσέβαλεν, ἦτο καὶ ἀδελφὸς τις τοῦ πατρός μου, διατρίβων τότε εἰς τὴν Βοστώνα. Ἡ θεία μου, εὐθὺς ὅτε ἐφάνησαν τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς νόσου, ἐπεμφε τὰ τέκνα εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἔμεινε δ' αὐτὴ πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ ἀνδρός της. Φίλοι σπουδαίως τὴν ἐνουθέτησαν, εἰπόντες ὅτι ἡ παρουσία της ἤθελεν εἶσθαι θανατηφόρος μὲν εἰς ἑαυτήν, ἀνωφελὴς δὲ πρὸς ἐκείνον, διότι μετ' οὐ πολὺ δὲν ἤθελε γνωρίζει ποῖος τὸν ὑπηρετοῦσεν. Ἀλλὰ μικρὰν ἐντύπωσιν ἔκαμαν οἱ λόγοι οὗτοι ἐπὶ τῆς φιλοστόργου καρδίας της. Ἡσθάνετο ὅτι, ἂν ὅχι εἰς ἐκείνον, εἰς ἑαυτὴν ὅμως ἤθελεν εἶσθαι πολὺ εὐχάριστον νὰ γνωρίζῃ, ὅτι περιποιήθη τὸν ἄνδρα της μέχρι τελευταίας πνοῆς. Ὅθεν ἐστάθη, καὶ ἀγρύπνως ἐπεμελεῖτο αὐτόν· πλὴν εἰς μάτην· ὁ πάσχων ὁλονὲν ἔχειροτέρευν, καὶ τέλος ἀπέθανεν. Οἱ περιφερόμενοι μὲ τὰς νεκροφόρους ἄμαξας εἶχον ἐπισκεφθῇ τὸν θάλαμον, καὶ ἰδεῖν ὅτι τὸ τέλος ἤγγιζεν. Ἦλθον δὲ τώρα νὰ ἐπάρωσι τὸ σῶμα. Ἡ σύζυγος ὅμως δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ δώσῃ. Μὲ εἶπεν ὅτι ἠγνῶει μὲν ἐπὶ τίνι λόγῳ, ἀλλ' ἂν καὶ ἦτο διόλου ψυχρὸς καὶ ἄκαμπτος, καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον παντάπασιν νεκρὸς, αὐτὴ ὅμως εἶχεν ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν ἐπὶ τοῦ νοός της, ὅτι ὁ σπινθὴρ τῆς ζωῆς ἦτον ἀκόμη ἀσβεστος. Οἱ ἄνθρωποι ἐνίκηθησαν ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς πεποιθήσεώς της, μολοντί ἔκρινον διόλου ἀθεμελιώτους τὰς ἐλπίδας της. Ἀλλ' ἡμίσεια ὥρα παρέρχεται ταχέως, καὶ ἠκούσθη-

σαν πάλιν οἱ φοβεροὶ λόγοι, « Ἐκβάλετε τοὺς νεκροὺς σας! »

Ἡ σύζυγος πάλιν ἀντεστάθη εἰς τὰς παρακινήσεις των ταύτην ὅμως τὴν φορὰν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν μᾶλλον ἀποφασισμένοι· εἶπαν ὅτι τὸ χρέος αὐτῶν ἦτο λυτηρὸν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑγείαν τῆς πόλεως ὤφειλον ἀκριβῶς νὰ τὸ ἐκτελῶσιν· ἂν οἱ νεκροὶ δὲν ἀφῆρουντο πάραυτα, καὶ ἂν οἱ θάλαμοι δὲν ἐκαπνίζοντο ἀμέσως, ὁ λοιμὸς δὲν ἦτον ἐλπίς νὰ μετριάσῃ. Ἀλλ' ἐκείνη, κωφὴ εἰς ταῦτα πάντα, ἐδέετο θερμῶς, καὶ μάλιστα ἐγονάτισεν ἔμπροσθέν των δακρυρροοῦσα ἐν ἀγωνίᾳ, καὶ ἀδιακόπως λέγουσα, « Εἶμαι βεβαία ὅτι δὲν ἀπέθανεν! » Οἱ ἄνθρωποι παρέστησαν τὸ ἄτοπον τοιαύτης ιδέας· ἀλλὰ τέλος, νικηθέντες ἀπὸ τὰ δάκρυα, ἀπῆλθον πάλιν ἄπρακτοι. Μετὰ σπουδῆς καὶ τρόμου ἀνενέωσεν ἡ γυνὴ τὰς προσπάθειάς της νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς ζωὴν. Ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν του, ἔτριψε τὰ μέλη του μὲ θερμὴν φλανέλαν, καὶ ἐπέθηκε ζεστὰ κρόμμυα εἰς τοὺς πόδας του. Πάλιν ὅμως ἐπέρασεν ἡ ἡμίσεια ὥρα, καὶ ὁ νεκρὸς ἦτον ἐξίσου ψυχρὸς καὶ ἄκαμπτος. Ἡ ἀπληπισμένη σύζυγος κατέφυγεν ἐκ νέου εἰς ἐνθέρμους δεήσεις, οἱ δὲ νεκροφόροι ἐνόμισαν χρέος των νὰ μεταχειρισθῶσιν ἐλαφρὰν τινα βίαν· ὅθεν ἐζήτησαν ν' ἀφαιρέσωσι τὸ σῶμα παρὰ γνώμην της· ἀλλ' ἐκείνη ἔπεσεν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔτριγγε μὲ τοιαύτην μανιακὴν ἰσχὺν, ὥστε ἐδυσκολεύοντο νὰ χαλαρώσωσι τὴν λαβὴν της. Τὸ ἀμετάθετον τῆς ἀποφάσεώς της ἔκαμιν αὐτοὺς νὰ ὑποκλίνωσι καὶ τρίτον, ἀφοῦ ὅμως, παραστήσαντες τὴν ἀνάγκην, ἔλαβον παρ' αὐτῆς ὑπόσχεσιν, ὅτι, ἂν ὁ νεκρὸς δὲν ἐδείκνυε σημεῖά τινα ζωῆς εἰς ἡμίσειαν ὥραν, ἤθελε τότε στέρξει πλέον εἰς τὴν ἀφαίρεσίν του.

Κερδήσασα τὴν μικρὰν ταύτην ἀνέσιν, ἐκρέμασε τὸ ὠρολόγιον ἐπὶ τοῦ πασσάλου τῆς κλίνης, καὶ ἐδιπλασίασε τοὺς ἀγῶνάς της. Ἐβηκε πέραξ τοῦ νεκροῦ ἀγγεῖα θερμοῦ ὕδατος, ἔχυσε βιαστικῶς πνεῦμά τι διὰ μέσου τῶν ὀδόντων του, ἐνεφύσησεν εἰς τοὺς μυκτῆράς του, καὶ ἐκράτει ἐλαφοκέρατον πλησίον τῆς ῥινός του· ἀλλ' ἔτι τὸ σῶμα ἔκειτο ψυχρὸν καὶ ἀσάλευτον. Ἐκύτταξεν ἀνησυχῶς τὸ ὠρολόγιον· εἰς πέντε λεπτά ἡ ἡμίσεια ὥρα ἤθελεν ἐκπνεύσει, καὶ ἡ τρομερὰ ἐκείνη φωνὴ ἤθελεν ἀκουσθῇ πάλιν εἰς τὴν ὁδόν! Ἀπελπισία τὴν κατέλαβεν· ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν, τὴν ὁποῖαν μέχρι τοῦδε ὑπεστήριξεν· ἡ χεὶρ της ἔτρεμε βιαίως· καὶ τὸ ἐλαφοκέρατον, τὸ ὁποῖον ἐκρατοῦσεν, ἐχύθη ἐπὶ τοῦ ὤχρου προσώπου. Κατὰ τύχην, ἡ κεφαλὴ ἔγυρε μικρὸν τι εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ τὸ δυνατόν ὕγρον ἔρρευεν εἰς τοὺς μυκτῆράς του. Πάραυτα ταχὺς ἀνασασμὸς, ἀγὼν τις ἠκολούθησεν, —οἱ ὀφθαλμοὶ τοι ἠνεώχθησαν· καὶ ὅτε οἱ νεκρο-

φόροι ἤλθον πάλιν, εὐρήκαν αὐτὸν καθήμενον εἰς τὴν κλίνην. Ζῇ δὲ ἀκόμη, ὑγιαίνων καὶ εὐδαιμονῶν.

Καὶ ἄλλοτε ὠμιλήσαμεν κατὰ τῆς προώρου ταφῆς* τὸ δὲ προηγούμενον εἶναι καὶ ἄλλη ἀπόδειξις, ὅτι συμβαίνει κάποτε νὰ θάπτονται οἱ ζῶντες, ὡς νεκροὶ φαινόμενοι. Ἰσως κἀνὲν ἔθνος δὲν σπεύδει τοσοῦτον περὶ τὴν ταφὴν, ὅσον ἡμεῖς. Οἱ ἀρχαῖοι ἐλάμβανον πολλὰς προφυλάξεις. Ἐπλυνον καὶ ἔχριον τὸ σῶμα πολλὰς φορές κατὰ διαδοχὴν, πρὶν μετακομίσωσιν αὐτὸ εἰς τὸν τάφον. Οἱ Ῥωμαῖοι, πρὶν ἀνάψωσι τὴν ἐπικηδεῖον πυρὰν, ἀπέκοπτον μίαν κλείδωσιν τοῦ δακτύλου, εἰς βεβαίωσιν ὅτι ὁ ζωϊκὸς σπινθὴρ ἦτον ἐσβεσμένος. Ἀναμφιβόλως ἡ ταφή πρέπει νὰ ἀναβάλληται ὅσον τὸ δυνατόν μακρότερον.

ΘΑΝΑΤΟΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ, ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς, νομίζεται ὅτι ἐμαρτύρησεν, ἢ ἐφονεύθη μὲ ξίφος, εἰς πόλιν τῆς Αἰθιοπίας.

Μάρκος, ὁ Εὐαγγελιστὴς, ἐξέπνευσεν εἰς τὴν ἐν Αἰγύπτῳ Ἀλεξάνδρειαν, συρθείς ἐνθεν κακείθεν διὰ μέσου τῶν ὁδῶν τῆς.

Λουκᾶς, ὁ Εὐαγγελιστὴς, ἐκρεμάσθη ἐπὶ ἐλαίας, εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἰωάννης, ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς, ἐβλήθη εἰς λέβητα βράζοντος ἐλαίου ἐν Ῥώμῃ, ἀλλὰ, δικαιωθεὶς, ἀπέθανε μετὰ ταῦτα φυσικὸν θάνατον ἐν Ἐφέσῳ.

Πέτρος, ὁ Ἀπόστολος, ἐστυρώθη ἐν Ῥώμῃ, μὲ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κεκλιμένην πρὸς τὰ κάτω, κατ' ἰδίαν αὐτοῦ αἰτησιν· διότι ἐστοχάζετο, ὅτι δὲν ἦτον ἀξίος ν' ἀποθάνῃ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς ὁ εὐλογητὸς Κύριός του.

Ἰάκωβος, ὁ Μελχών, ὁ Ἀπόστολος, ἀπεκεφαλίσθη ἐν Ἱερουσαλὴμ.

Ἰάκωβος, ὁ Ἑλάσσων, ὁ Ἀπόστολος, ἐρρίφθη ἀπὸ πτέρυγα τοῦ ναοῦ, ἔπειτα δ' ἐφονεύθη μὲ ῥοπαλὸν γναφείως.

Φίλιππος, ὁ Ἀπόστολος, ἐκρεμάσθη εἰς τὴν Ἱερὰπολιν τῆς Φρυγίας.

Βαρθολομαῖος, ὁ Ἀπόστολος, ἐξεδάρθη ζωντανὸς, ἐκ προσταγῆς βαρβαροῦ βασιλέως.

Ἀνδρέας, ὁ Ἀπόστολος, ἐδέθη εἰς σταυρὸν, ἐξ οὗ ἐκήρυττε πρὸς τὸν λαὸν μέχρις ὅτου ἐξέπνευσε.

Θωμᾶς, ὁ Ἀπόστολος, ἐτρύπηθη μὲ λόγχην διὰ τοῦ σώματος, ἐν Κορομανδελίᾳ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας.

Ἰούδας, ὁ Ἀπόστολος, ἐθανατώθη μὲ βέλῃ.

Σίμων, ὁ Ζηλωτὴς, ἐσταυρώθη εἰς τὴν Περσίαν.

Ματθίας, ὁ Ἀπόστολος, πρῶτον ἐλιθοβολήθη, ἔπειτα δ' ἀπεκεφαλίσθη.

Βαρνάβας, ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, ἐλιθοβολήθη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν Σαλαμίνα.

Παῦλος, ὁ Ἀπόστολος, ἀπεκεφαλίσθη ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ τοῦ τυράννου Νέρωνος.

ΠΟΛΛΟΙ, οἵτινες βδελύσσονται τὸ ψεῦδος, καὶ μάλιστα τύπτουσι τὰ τέκνα τῶν ἀν ποτε ψευδολογήσωσι, δὲν διατάζουσι μ' ὅλον τοῦτο νὰ ψεύδωνται αὐτοὶ πρὸς αὐτὰ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ. Ὅλι-

γοὶ γονεῖς δὲν πράττουσι τοῦτο κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον, μολον-
 ὅτι ἀναμφιβόλως χωρὶς νὰ ὀνειρεύωνται ὅτι ἡ τοιαύτη ἀπάτη εἶναι ὀλεθρία. Πολλοὶ διοικοῦσι τὰ τέκνα τῶν μόνον διὰ τεχνασμάτων καὶ πανουργιῶν. Ἀπατῶσιν αὐτὰ εἰς τὰς διασκεδάσεις τῶν, ἀπατῶσιν αὐτὰ εἰς τὴν τροφὴν τῶν, ἀπατῶσιν αὐτὰ εἰς τὴν ἐνδυμασίαν τῶν. Διὰ τῆς ψευδολογίας παρακινοῦν αὐτὰ νὰ πράξωσι τι δυσάρεστον. Ἄν τὸ τέκνον πρέπη νὰ λάβῃ ἱατρικόν, ἢ μήτηρ λέγει ὅτι ἔχει κατὶ καλὸν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸ νὰ πῇ· καὶ ἂν δὲν θέλῃ, ἀπειλεῖ ὅτι θέλει καλέσει τὸν ἱατρὸν νὰ τοῦ κόψῃ τὰ ὦτα, ἢ νὰ τοῦ ἐκβάλῃ τοὺς ὀδόντας, ἢ ὅτι θέλει ἀναχωρήσει καὶ τὸ ἀφήσει, καὶ χίλια ἄλλα ὁμοιοειδῆ, ἐξ ὧν ἕκαστον ἐνδέχεται μὲν ν' ἀπατήσῃ ἅπαξ καὶ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς τὸ παρὸν, ἀλλ' ἀφεύκτως θέλει ἀποτύχει μετέπειτα. Πολλὰκις οἱ γονεῖς προσπαθοῦν νὰ καθησυχάσωσι τὰ τέκνα τῶν, ὑποσχόμενοι ὅσα ποτὲ δὲν σκοπεύουν νὰ ἐκπληρώσωσιν. Αἱ τοιαῦται ὑποσχέσεις πρέπει πάντοτε μετ' ἀκριβείας νὰ ἐκτελῶνται, ἀκόμη καὶ ὅτε ἤθελεν εἶσθαι δύσκολον· διότι αἱ ἥθικαι ἕξεις τοῦ τέκνου εἶναι πρᾶγμα σπουδαί-
 ὀτατον, καὶ πολλῶν κόπων ἀντάξιον.

Ἡ ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΩΦΕΛΕΙΑ.

ΕΥΦΥΕΣΤΕΡΑ νὰ ὀρισθῇ ἡ ἱστορία δὲν εἶναι δυνατόν, πλην ὡς τὴν ὥρισεν ἐσχάτως εἰς τὴν ἐν Παρισίοις σχολὴν τῶν κωφαλάλων ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐκ γενετῆς δυστυχίσαντας μῆτε ν' ἀκούωσι μῆτε ν' ἀκούωνται. Ἐρωτηθεὶς, « Τί εἶναι ἡ ἱστορία; » ἀπεκρίθη, « Φωνὴ νεκρῶν, διδάσκουσα τοὺς ζῶντας. »

Κοσμογυρισμένον ὀνομάζομεν κοινῶς τὸν ἐμπειρον πολλῶν ἱστοριῶν καὶ πραγμάτων, τῶν ὁποίων τὴν γνῶσιν ἀπέκτησεν ἀπὸ τὴν εἰς διαφόρους χώρας καὶ διάφορα ἔθνη ἀποδημίαν καὶ μακρὰν διατριβὴν του. Τοιοῦτον κοσμογυρισμένον μᾶς ἐπαράστησεν ὁ Ὁμηρος τὸν Ὀδυσσεῖα, λέγων (Ὀδυσ. α', 3),

Πολλῶν ἀνθρώπων ἶδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω.

Σήμερον, ὅστις ἐπιθυμεῖ τὴν τοιαύτην ἐμπειρίαν, δὲν ἔχει χρεῖαν νὰ γυρίσῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' εἰς τὴν πατρίδα του μένων, εἰς τὸν οἶκόν του καθήμενος, ἐμπορεῖ νὰ τὴν ἀποκτήσῃ, ἐὰν μόνον διαβάξῃ τὴν ἱστορίαν μὲ σκοπὸν νὰ ὠφεληθῇ ἀπ' αὐτὴν. Καὶ τοῦτον τὸν σκοπὸν μάλιστα χρεωστοῦν νὰ παραγγέλλωσιν οἱ διδάσκαλοι εἰς τοὺς διδασκομένους τὴν ἱστορίαν νέους, καὶ νὰ τοὺς λέγωσι συχνά, ὅτι ἡ μὲ προσοχὴν μελέτη τῆς ἱστορίας θέλει τοὺς καταστήσει πολλῶν κοσμογυρισμένων ἐμπειροτέρους, ἔτι δὲ καὶ πολλῶν γερόντων φρονιμωτέρους, ἐκεῖνων μάλιστα τῶν γερόντων, ὅσοι φαντάζονται ὅτι χωρὶς παιδείαν αὐξάνει ἡ γνῶσις, καθόσον λευκαίνονται τῆς κεφαλῆς τῶν αἱ τρίχες· « Ἐσχῆτος ὁρος τῶν περὶ τὴν ἱστορίαν καλῶν τὸ πολλῶν καὶ ἀπείρων πραγμάτων ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ διὰ βραχείας ἀναγνώσεως πείραν λαβεῖν, καὶ γενέσθαι γέροντας ἔτι νέους ὄντας, δι' ἐπιστήμην τῶν προγεγονότων, ὥστε, τίνα μὲν φευκτέον, τίνα δὲ αἰρετέον, εἰδέναι; » (Εὐναπ. Ἱστορ. Σελ. 59).

* Ἰδε Ἀποθ. Τόμ. 6, Σελ. 40--43.